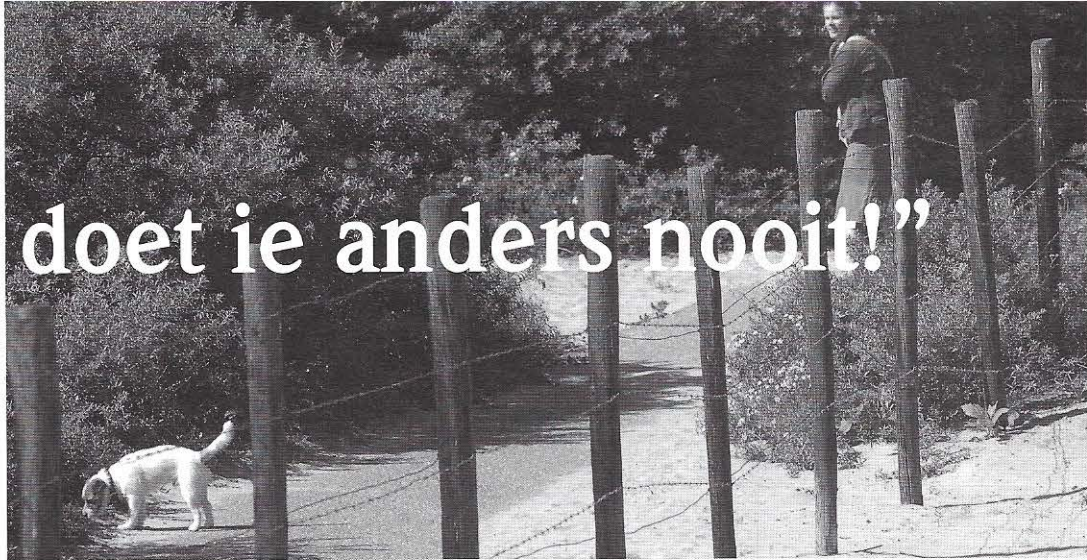

“Dat doet ie anders nooit!”

Wandelaars met een hond zijn verantwoordelijk voor de meeste verstoringen (foto: Idde Lammers).

IDDE LAMMERS

Wat is het ecologisch effect van honden op natuurgebieden? Alterra, het kennisinstituut voor de groene ruimte, zou er graag onderzoek naar doen. “Het zou een groot-schalig en arbeidsintensief onderzoek worden,” zegt Hans van Molenaar van Alterra. “Maar ik denk niet dat terreinbeherende instanties er geld voor over hebben.” Elke boswachter kan genoeg verhalen vertellen over de impact van honden op de natuur.

“De twee belangrijkste effecten van honden zijn verstoring en vermessing,” vertelt Hans Visser, regiobeheerder Eilanden bij het Zuid-Hollands Landschap. “Als een hond een patrijs of fazant ziet weglopen of opvliegen, gaat hij er instinctief achteraan. Dat kost de vogels nodeloos veel energie. In het broedseizoen loopt daarbij het nageslacht de nodige risico’s. Ook reeën kunnen onverwachte dingen doen als ze opgeschrikt worden door een hond. Als ze daarbij een weg oversteken, kan dat levensgevaarlijk zijn. Een reekalfje dat door een hond besnuffeld wordt, loopt het risico verstoten te worden door de moeder. In vrijwel al onze terreinen moeten honden daarom het hele jaar door aan de lijn.”

Effect van uitwerpselen

De meeste wandelaars houden zich aan de regels, maar de terreinbeheerders komen ook recreanten tegen die hun honden de vrije loop laten. “Het is niet leuk, maar wel noodzakelijk om deze mensen hierop aan te spreken. Vaak tonen ze begrip, maar je kunt ook verzanden in een eindeloze discussie. Er zijn mensen die beweren dat hun hond goed luistert, terwijl ze hem net zonder succes tot de orde hebben geroepen. *Dat doet ie anders nooit!*” Alterra-onderzoeker Hans van Molenaar bevestigt dit effect. “Gek genoeg heeft een jachthond vaak nog het minst nadelige effect op de fauna. Een echte jachthond luistert naar zijn baas en zal op een commando wachten om ergens achteraan te gaan.” Molenaar is een van de weinige onderzoekers die in een grijs verleden onderzoek heeft verricht naar de effecten van honden op de natuur. Molenaar: “Ik heb eind jaren zeventig een onderzoek gedaan naar de effecten van hondenuitwerpselen op de flora. De

eutrofiëring en mineralisatie van de bodem bleken grote invloed te hebben op het voorkomen van plantensoorten. Met name langs wandelpaden en in de directe nabijheid van parkeerplaatsen en toegangshekken tot natuurgebieden bleek de grond veel sterker vermist te zijn dan op meer afgelegen plekken. Karakteristiek was de overdadige aanwezigheid van brandnetel en braam langs de paden. In natuurgebieden met een rijkere bodem was dit effect sterker dan in voedselarme gebieden op zandgronden. Maar daar heeft de vermessing wel weer een negatief effect op de soms zeldzame plantensoorten die afhankelijk zijn van een schraal milieu.”

Verstoringsafstand

Een recenter onderzoek waarbij honden een bijrol vervulden werd in 2004 uitgevoerd door Bureau Waardenburg. In opdracht van Vogelbescherming Nederland werd een studie verricht naar de verstoringseffecten van verschillende vormen van recreatie op vogels. “Per vogelsoort worden de effecten van verstoring weergegeven,” zegt Kees de Pater van Vogelbescherming Nederland. “Daaruit blijken grote verschillen per soort. Ook het feit of vogels broeden, rusten of foerageren, maakt verschil in de ernst van verstoring. Zo is de verstoringafstand voor foeragerende wulpen 300 meter. Broedende meeuwen en sterns vluchten als de bedreiging tot op 100 meter is genaderd. De studie wees ook uit dat de aantallen tapuiten, die in konijnenholen broeden, afnemen langs wandelpaden en wegen. “Wandelaars met een hond zijn verantwoordelijk voor de meeste verstoringen.”

Voor Hans Visser van het Zuid-Hollands Landschap is het verstoringsonderzoek van belang geweest bij het onlangs opgestelde beheersplan voor de Duinen van Oostvoorne. “Op de Westplaat, onderdeel van de Slikken van Voorne, vergroten we de zone tussen het wandelpad en een belangrijk foerageer- en rustgebied voor kustvogels. Verstoring door honden is nooit helemaal te voorkomen, maar wel te beperken.”

IDDE LAMMERS IS FREELANCE JOURNALIST